

Stanovisko Asociace profesionálních divadel České republiky

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 227/2009 Sb., a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů („návrh zákona“).

Asociace profesionálních divadel ČR dlouhodobě podporuje vznik nové právní formy pro zajišťování veřejných služeb v oblasti kultury, která by vyhovovala specifickým požadavkům sektoru zejména na hospodaření, zajištění kooperativního, stabilního a dlouhodobého financování, flexibilnější systém pracovněprávních vztahů a odměňování a rovněž zaručila odpolitizování současného systému příspěvkových organizací. Tyto požadavky a očekávání odborné veřejnosti jsou zcela v souladu s programovým prohlášením vlády a s cíli přijatými vládou ve Státní kulturní politice.

Vláda České republiky se ve svém programovém prohlášení z 12. 2. 2014 zavázala, že přijme zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře, který odstraní nedostatky dnešních příspěvkových organizací, odpolitizuje je a zajistí jejich stabilní financování.

Dále, ve Státní kulturní politice na léta 2015 – 2020, schválené 5. dubna 2015 usnesením vlády ČR č. 266, se Vláda ČR zavázala k dokončení reformy veřejné správy v oblasti kultury (opatření 6.7.), přijetí zákona o veřejnoprávních institucích v kultuře (opatření 6.7.1.), transformaci vybraných státních institucí na veřejnoprávní (6.7.4.) a vytvoření funkčního modelu kooperativního a víceletého financování (6.7.5).

Po bilanční schůzce s ministrem kultury Danielem Hermanem, která se uskutečnila 24. 11. 2016, prohlásil předseda vlády Bohuslav Sobotka, že prioritou Ministerstva kultury pro zbytek volebního období by měla být příprava takových zákonů, které lépe nastaví fungování a financování regionální kultury. *„Je potřeba, aby do konce volebního období přišlo ministerstvo kultury s legislativní iniciativou, která zlepší podmínky pro financování živé kultury v regionech a zlepší právní formu pro její organizaci – pro divadla, pro festivaly, pro orchestry,“* prohlásil Bohuslav Sobotka na tiskové konferenci. Řešení spatřuje v přijetí zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře.

Ministerstvo kultury nám 9. 12. 2016 zaslalo k připomínkám návrh zákona, kterým se mění zákon č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 227/2009 Sb., a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Návrh zákona ponechává právní formu státní příspěvkové organizace, jejíž úpravu zpřesňuje v otázce výběru, postavení a působnosti jejích orgánů (část I, bod 1). Zároveň zavádí tzv. „ústav v oblasti kultury“ (část I, bod 2). Návrh zákona zároveň mění zákoník práce a zařazuje ústav mezi subjekty odměňující své zaměstnance platem (část II). Dále návrh zákona obsahuje zcela nová pravidla v oblasti zakázek na zhotovování děl současného umění, nazývaná zkráceně „1% na umění“ (část I, bod 4).

Konstatujeme, že předložený návrh zákona **nevytváří** novou a pro kulturní sektor specificky vhodnou právní osobu, která nabídne **komplexní řešení** dlouhodobých problémů. Jde o normu deklaratorní, která prohlašuje, že pro účely poskytování veřejných kulturních služeb lze využít stávající právní formy ústavu a nijak se nevypovídá s podstatnými problémy sektoru a neodstraňuje nedostatky dnešních příspěvkových organizací ve smyslu programového prohlášení vlády.

V zásadě považujeme za možné použít právní formu ústavu jako podpůrnou úpravu k zákonu o veřejnoprávní instituci v kultuře či zákonu o veřejné kulturní instituci. Pro potřeby poskytování veřejných kulturních služeb však není obecná úprava ústavu v občanském zákoníku dostatečná. Tento návrh zákona dosavadní stav nezlepšuje ve smyslu řešení indikovaných problémů sektoru a cílů Státní kulturní politiky. Mnoho klíčových témat vůbec neřeší a pouze odkazuje na obecná ustanovení občanského zákoníku.

Návrh zákona nedostatečně upravuje nebo vůbec neupravuje zejména **kooperativní a víceleté financování, ručení za závazky, smluvní mzdy** (Naopak, explicitně ústav řadí mezi subjekty, jež odměňují své zaměstnance platem.), **smlouvy na dobu určitou u umělců, DPH, odpolitizování** (Návrh zákona neobsahuje žádné záruky nezávislosti, a odbornosti).

Ústav v zásadě připouští možnost založení více zakladateli. Z navrhované úpravy však vyplývá, že zakladatelem může být pouze územní samosprávný celek. Stát nebo jiná právnická osoba se může na založení pouze „zúčastnit“, přičemž není definováno, co to přesně znamená. Rovněž není zřejmé, jakou má mít navrhovaný typ právnické osoby povahu. Zda má jít o právnické osoby soukromoprávní nebo veřejnoprávní. O jisté nekonceptnosti v tomto směru svědčí formulace, paragrafu §4a (1), který stanovuje, že ústav v oblasti kultury může založit kromě výše jmenovaných rovněž i jiná právnická osoba. Návrh zákona považujeme v tomto ohledu za nejasný a problematický.

Jak bylo uvedeno v úvodu, návrh zákona zavádí také změnu úpravy státních příspěvkových organizací. V tomto ohledu považujeme za problematickou například úpravu výběru kandidáta na ředitele (případně generálního ředitele) příspěvkové organizace. Navrhované řešení neposkytuje žádnou záruku nezávislosti, potvrzuje dosavadní nevyhovující praxi a spíše posiluje politickou závislost těchto institucí, čímž je v rozporu s již zavedenou praxí v oblasti vysokého školství nebo vědy.

Návrhu zcela chybí důvodová zpráva, tudíž nemůže odpovědět na řadu otázek, které navrhovaná usnesení vyvolávají. Návrh rovněž postrádá zhodnocení dopadů regulace, chybí jakékoliv analýzy a studie dopadu (RIA, analýza přínosů a nákladů, apod.)

Nelze než konstatovat, že předložený návrh novely zákona 203/2006 Sb., o některých druzích podpory **neplní programové prohlášení vlády** ani další strategické cíle kulturní politiky České republiky, **neřeší podstatné záležitosti** a neodstraňuje byrokratické řízení, které vede k vysoké míře alibismu a postsocialistickému přístupu ke kultuře a umění. Z uvedených důvodů považujeme předložený návrh za nedostatečně propracovaný a neživotaschopný.

Asociace profesionálních divadel ČR silně doporučuje pokračovat v urychleném projednání senátního návrhu zákona o veřejných kulturních institucích Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR, který po vypořádání připomínek vlády a jednotlivých ministerstev formou komplexního pozměňovacího návrhu má šanci naplnit programové prohlášení vlády i očekávání české kulturní obce.

MgA. Stanislav Moša
předseda asociace